

Organiziran cestni napad na bolniškega tajnika S. N. P. J.

Chicago, Ill. — Zdi se, da mora biti delo S. N. P. J. delati zvečer, ker je razno delo zaostalo, napravi se treba poročilo na dr. zvečer, v katerih ima S. N. P. J. obilno dovoljenje in ker sta dva moči manj v gl. uradu. V sredo zvečer so zopet delali čez uro. Bila je ura pol desetih zvečer, ko je bolniški tajnik Paul Berger zapustil pisarniške prostore S. N. P. J., da gre domov. Šel je po Sedem in dvesti čisti proti zapadu in ko je imel Ridgewayjevo ulico za sabo in se je približal stanski ulici, je tam stala neznanca. Po teh besedah je neznanca trojica takoj naskočila Bergerja, na pomoč so ga prihiteli še Rudi Verderbar in njegova dva tovarša. Potofkli so Bergerja na tla in ga suvali s čevlji. Kdo ve, kaj bi se zgodilo Bergerju, da ni so prihiteli sosede, pred katerimi so napadalec zbežali in ga tako rešili iz rok sirovin. Berger se je vrnil nazaj v gl. urad S. N. P. J., kamor je dospel ves okrvavljen. S predsednikom S. N. P. J. sta šla naznanit dogodek na policijo, kjer so Bergerja vprašali, če pozna katerega napadalec. Berger je rekel, da pozna edino Rudi Verderbarja. Po noči ob eni so prignali s policijskim vozom Rudi Verderbarja na Bergerjev dom in so vprašali Bergerja, če je arretiranec bil med napadalec. Berger je pritrdil.

GENE NA BORZAH PA-DAJO; ALI PADEJO TUDI GENE ŽIVILOM?

NEKATERI VIDJO V BORZNI PANIKI NAPOVED PADANJA CEN ZA ŽIVEŽNE POKUDKE.

Drugi smatrajo malo paniko na navaden borzni manever.

New York, N. Y. — Na borzi se je pojavila v sredo majhna panika. Cene vrednostnih papirjev so padle in prišlo je do umika papirjev, katerih je vrednost padla še pred nekaj dnevi.

Nestalna vrednost tujezemskega denarja, londonska konferenca finančnikov in naznanilo, da bo Velika Britanija prepovedala uvoz bombazna, tvorijo vzroke, ki so povzročili strah med borzjani, da je pričela padati vrednost vrednostnih papirjev.

Vrednost tujezemskega denarja trajno pada, borzjani nimajo zaupanja, da londonska konferenca finančnikov povoljno reši položaj, in borzjani so postali mirni.

Na trg so bile vržene velike množice delnic in zadolžnic, med njimi tudi zadolžnice svobode. Raznih zadolžnic je bilo na pr. za več kot dva in dvajset milijonov dolarjev, delnic pa za več kot en milijon dolarjev. Kadar pridejo na borzi trgi take velike množice vrednostnih papirjev, takrat padajo vrednosti teh papirjev.

Kadar nastanejo taki pojavi na borzi, začno govoriti v bančnih in finančnih krogih, da je dežela pred resnimi problemi, ki jih je treba rešiti.

Ko je došla vest, da je Anglija prepovedala uvoz bombazna iz te dežele, je ta vest učinkovala na bombazni trg. Cene so pričele padati in cena pri sveženju bombazna je padla od \$8.25 do \$9, zaključila pa je na \$3.50 do \$5 za sveženj bombazna. Izjema je bila le v New Orleansu, kjer je cena padla za deset dolarjev, zaključila pa je na \$6.10.

Nekateri zlag govore, da padanje cen za bombazn povzroči tudi padanje cen drugih produktov. Padla je cena tudi delnicam podjetij, v katerih izdelujejo voleno blago.

Angleški šterlingški funt je bil vreden pred vstopom v svetovno vojno \$4.866, vstop pa je padel na \$3.19.

Medtem, ko padajo cene vrednostnih papirjev na borzi, pa prihaja vest iz St. Louisa, Mo., da se je Richard S. Hayes, predsednik društva ameriških bankirjev, razil, da sedanje padanje tujezemske valute ne bo imelo za Ameriko nobenih zlih posledic.

Chicago, Ill. — Ali naznanja mala panika, ki se je dogodila v Wall Streetu, padanje cen živežnih izdelkov, ki se je zgodilo na 2. ulici, 1. kolona.

POZIV NA ANGLEŽE, DA NAJ DAJO PRIVATNO ZLATO ZA POPLAČANJE DOLGOV.

London, 5. feb. — "Daily Express" je objavil poziv na ljudstvo, da naj izroči vladi privatno zlatino za poplačanje dolgov Združenim državam. List pravi, da je v Angliji dovolj privatnega zlata za plačanje vseh dolgov. Za izročeno zlatino naj bi vlada dala zadolžnice, kar bi značilo, da je zlato posojeno državi.

ZEDINJENJE GLEDE ŽELEZNIŠKE PREDLOGE.

PREDLOGO ZOPET PREDLOŽI OBEMA ZBORNICAMA.

Delavstvo bo zahtevalo, da predsednik vetira predlogo.

Washington, D. C. — Konferenčni so se zedinili na Cummins-Eschovo železniško predlogo. Sprejeli so nekatere popravke in v nekaj dneh jo zopet predložijo obema zbornicama. Voditelji zagovornikov predloge so prepričani, da sprejmeta predlogo obe zbornici, tako da jo že prihodnji teden pošljejo predsedniku v podpis.

Dve glavni sporni točki so konferenčni izrazili, ki sta bili največja ovira sporazuma.

Prva točka se nanaša na vozno in na ostanke Cumminsova določila, ki osigurajo lastnikom železnice po 5 1/2% dobička od vloženega kapitala, ali po letu in pol ali dveh letih ima meddržavna trgovska komisija pravico določiti vozno po svoji preudarnosti. Dobitek nad šest odstotkov se razdeli v dva dela. En del gre lastnikom železnice, drugi del pa upravlja meddržavna komisija za dobro železnice, ki so v slabem finančnem položaju.

Druge sporna točka. Protistrankovna določba bo črtana. Ali postane določba, ki jo je sprejela zbornica z ozirom na razsodišče. Ustanovi se razsodišče petih članov, ki jih imenuje predsednik železnice, drugi del pa upravlja meddržavna komisija za dobro železnice, ki so v slabem finančnem položaju.

Delavci niso zadovoljni s Cummins-Eschovo predlogo. Strokovno organizirano delavstvo ne bo odnehalo. Podvzelo bo potrebne korake, da predlogo ne bo sprejeta, če bo pa predloga sprejeta, bo strokovno organizirano delavstvo zahtevalo, da predsednik Wilson vetira predlogo.

Chicago in okolica: V soboto nestalna in deževna. Južni vetrovi. Stanje temperature v zadnjih 24 urah: 25 do 30. Solnčni izhod ob 6:56, zahod ob 5:10.

Trije Američani umorjeni v Siriji. Pariz. — Francoski komisar v Bejrutu poroča, da so bandite napadli in umorili tri člane ameriške pomožne komisije v Siriji.

BORZNA POROČILA O RUSIJI IZ LONDONA.

Zmaga in porazi na rdečih frontah; Poljska je za mir in za vojno.

DENIKIN NA BOLGARSKEM.

London, 5. feb. — Iz Moskve se poročajo, da so sovjetske čete okupirale Nikolajev in Kerason severno od Odese. Iz Odese skozi Arhangelsk je na polju brozična hrastjaka, da so bolševiki leta vrgli bolševiki konjenice nazaj, da so se razpršile 8000 mož ter vplenele na to pov in 150 strojne.

Iz Varšave poročajo, da je poljska vlada odgovorila sovjetski Rusiji, da ji naj dovolj nekažnjen za proučevanje mirovnih pogovorov. Druga vest pa pravi, da je Poljska zavrgla mirovno ponudbo in se izrekla za vojno z bolševiki in zadnjega moža. Brezlična depesha iz Vladivostoka pravi, da so Čehoslovaki okupirali Irkutsk in strmoglavili odnodo revolucio, narno vlado in nato so se obrnili proti zapadu, da oporočajo Rumunec, Srbe in Poljake. Druga vest iz Vladivostoka se glasi, da so Japonci in Američani premagali socialne revolucionarje v Vladivostoku in izročili mesto nazaj generalu Rozanovu.

(Angležem mora biti huda za nohti, ker pošiljajo tako kufurje med svet. Op. ur.)

Ženeva, 5. feb. — Iz Beograda je prišlo poročilo, da je poražen protiboljševski general Denikin došel zadnji ponedeljek z nekaterimi svojimi častniki v bolgarsko pristanišče Varna. Odtam pojde v Bukarešto, kjer se bo posvetoval z rumunsko vlado o nevarnosti boljševske invazije v Besarabiji. (Pred nekaj dnevi je bilo poročano, da je Denikin pobegnil v Carigrad.)

Praga, 5. feb. — Tukaj poročajo, da pride Kerenjski kmalu v Prago, kjer bo skušal pridobiti Čehoslovake za vojno proti boljševikom v Rusiji.

London, 5. feb. — Depesha iz Carigrada se glasi: "Mladoturška rdeča armada kmalu pride v Carigrad in prežene sovražnike Turčije. Turški boljševiki prišeno sveto vojno proti Angliji na spomlad." (To je pa krona vseh krilatih rae! Op. ur.)

Harbin, 31. jan. — (Zakasnele). — Zapadno od Irkutsk se vrše vroči boji med Čehoslovaki in boljševiki. Trije češki bataljoni se umikajo po iz Nijndulinska, ker so revolucionarji razdeljali železo.

London, 5. feb. — Angleški vojni urad javlja, da se je pojavilo 2000 mož sovjetske kavalarije na perzijski meji. Iz Moskve odhajajo posebni vlaki s četami, poljskimi štahi in potrebščinami proti Perziji.

ROSKE PRAVI, DA JE NEMOGOČE IZROČITI OTOŽENE PRUSJAKE.

Zavezniki ne morejo oddati liste obtožencev, kar je noče nihče sprejeti.

WILHEM BO MORDA DEPORTIRAN NA SAMOTNI NIZOZEMSKI OTOK.

London, 5. feb. — Iz Berlina je prišla danes nepotrjena vest, da bo nemška vlada razpisala a predsednikom republike Ebertom vred, če bodo zavezniki vztrajali pri zahtevi, da se jim izroče obtoženi generali in principi. Druga vest se glasi, da sta centum in stranke na desni nemške narodne skupščine sklenile bojkotirati zbornico, ako se vlada podvrže zahtevi entente. Nemška vlada je v veliki stiski, kajti zahteva za izročitev obtoženih Nemcev je v mirovni pogodbi, katero je Nemčija podpisala.

Berlin, 5. feb. — Nemška vlada je sklenila poslati v Pariz drugo listo s apelom, da naj zavezniki odločajo a svojo zahtevo.

Pariz, 5. feb. — Vsi pariški listi, razen socialističnih, zahtevajo, da morajo zavezniki okupirati Poronje, ako Nemčija ne izroči obtoženih človekov.

London, 5. feb. — Angleški ministri za rekonstrukcijo Aucklanda Glades je izjavil večerj v Andoveru, da Viljem Hohenzollern, bivši nemški vladar, ne sme ostati v Evropi. Ako Holandija ostane na svojem stališču, da ga bo izročil zaveznikom, tedaj ga mora poslati na kak otok zunaj Evrope.

London, 5. feb. — Zahteva zaveznikov za izročitev blizu 900 nemških ekaprinev, generalov in drugih monarhističnih stvorov je povzročila novo krizo med Nemčijo in entento. "Daily Mail" je prejel sinodi od svojega korespondenta v Berlinu poročilo, da je dejel demobranski minister Nemece, da je izročitev zahtevanih Nemcev nemogoča. Noste ima namreč nalogo, da polovi obtožene osebe in jih pošlje čez mejo. On pa pravi, da prej resignira kot stori to in nobena vlada v Berlinu, ki pride za sedanjost, ne bo mogla živčati te nalogo.

Noste je rekel: "Zavezniki zahtevajo je čin maščevanja, ki je hujši kot Shylockov čin. Rečem, da se mi posreči aretirati vse obtožene in jih spraviti na vlak, ali mislite, da bo vlak odšel čez francosko mejo? In če ljudje ustavijo vlak na meji ali mislite, da bom ukazal Nemece streljati na Nemece zato, da bodo drugi Nemci izročeni njihovim sovražnikom iz maščevanja? Ne, vlada bo prej resignirala, toda katera vlada bo v stanju izvršiti ka takega!"

Noste je dodal, da bo vlada odgovorila na zahtevo zaveznikov a pasivno resistenco. Sinodi je imel nemški kabinet izredno sejo; ministri so bili videti zelo nervozni. Iz Pariza se ni oficielne liste obtožencev, prišla pa je neoficijelna lista, katero je poslal korespondent Wolffovega biroja iz Versailles. Baron Lersner, nemški poslanec v Parizu, noče sprejeti liste in je resigniral. Neka vest se glasi, da je vrgel listo osebno na tla pred predsednika Milleranda. V Berlinu je Lersnerjeva resignacija vzbudila presenečenje, kajti imel je navodilo od svoje vlade, da mora poslati listo direktno v Berlin ne glede na njegovo privatno politično mnenje.

Pariz, 5. feb. — Zavezniki so v zadregi, komu bi izročili uradno listo obtoženih Nemcev. Baron Lersner je odstopil in njegov namestnik Mayer je tudi odšel v Berlin, odkoder se vrne šele 10. t. m. Zavezniki morda pošljejo listo francoskemu poslaniku v Berlinu, ki jo izroči nemški vladi, toda vprašanje je, kaj bo, če ne bo hotel nihče sprejeti liste. (Dalo se 2. ulici, 1. kolona.)

NA REKI SE POJAV-LJA REVOLUCIJA.

D'Annunzio je izgnal 12,000 delavcev z Reke. Italijanski kmetje napadli vojvodsko palačo. Burja v italijanski zbornici. Socialisti proti osvajanju jugoslovanskega ozemlja.

Reka, 30. jan. — (Po kurirju v Pariz.) — Na Reki grozi izbruh revolucije. Bolševizem je dvignil svojo glavo. Vrhutega je meja potrpečljivosti potlačenih Hrvatov pri kraju. D'Annunzio čuti krizo in je skuša preprečiti s splošnim lagonom nezadovoljnih delavcev. Anton Grosch, predsednik Reke in največji priatelj d'Annunzija in anekionist, je priznal sam, da se vrli deportiranje italijanskih in hrvaških socialistov, ni pa povedal, koliko je že izgnanih; drugi pripovedujejo, da je že deportiranih 8000 do 12,000 delavcev.

Vest iz Zagreba se glasi, da je tja dospelo 5000 izgnancev z Reke oziroma iz Sušaka. Bukar ne meji premirne črte je polu blivših Rečanov.

D'Annunzio je satri vse časopise, ki je njemu nasprotno, in je izdal naredbo, po kateri sapade kazni deset let zapora in 10,000 lir globe vsakdo, ki nasprotuje njegovi strahovladi.

Na Reki je zavladala velika draginja in brezposelnost. Živila stanejo trikrat več kot v Bukuru ali kjerkoli v Jugoslaviji. Ljudstvo je na roba revolucije.

Pariz, 5. feb. — Kmetje v Ribari, provinca Giganti, ki leži južno od Palermo, so večerj napadli grad vojvode Blvanskaga, razorožili vojske, ranili nekega kabinarnarja, oarodili grad in ga oplenili. Vojvoda je bil primoran podplati izjavo, da prepušča posostro kmetom in nato je moral hitro oditi. Pomenje je prišel v Ribero močan oddelk vojakiva in večje število kmetov je bilo aretiranih.

Rim, 5. feb. — Večerj je bil v italijanski zbornici ponovni vihar, ki je končal a tem, da je zbornici predsednik Orlando suspendiral sejo. Vihra je začela, ko so se spopadli socialisti in klerikale. Zadnji so protestirali proti naredbi, ki so izključuje iz komisije za prelasko brezposelnosti vsi zastopnike delavcev, ki niso socialisti. Dalje so klerikale napadli finančno predlogo, ki nalaga večji del davčne butare na delodajalce in v velike posestnike in katere določa, da delavski rared ne sme nositi vojnih bremen.

Program socialističnih poslancv je zelo razburil klerikale in sovjetne druge barve. Socialisti zahtevajo, da se prepreči spekuliranje z živili, da se upostavi ekonomski in politični stiki s centralnimi državami in sovjetske Rusije, da imperialisti prenehajo a svojevoljno politiko na vzhodni strani Jadrana, ki pomeni novo vojno, da se takoj demobilizira vsa italijanska armada in da se socializirajo zemljišča.

Vladna predloga za rekviriranje olja je tudi izzvala rabuko. Socialist Bombacci je odgovoril ministru za prehrano: "Vi spadate h kamori (banda roparjev). O tje bi radi prodajali na korist onih, ki imajo delnice v oljni industriji. Doli a kamoro!" Med splošnim hrupom se je oglasil nekdo na galeriji a klici: "Stramota! Protestiram! Živel proletariat!"

Dalje so socialistični poslanci sklenili interpelirati vlado, če ji je kaj znano, da ameriška vlada preganja Italijanske socialiste v Združenih državah in kaj misli storiti glede tega.

Vsa ta vprašanja so spravila pristave vlade v veliko zadrego in nastal je vihar v zbornici.

Spjjet, 4. feb. — Dne 29. januarja je priplul v tukajšnje pri-

SAVEZNICI SO OBRNILI NA BET WILSONU, PIŠE PARIŠKI LIST.

Pariz, 5. feb. — "Echo de Paris" piše, da so zavezniki že pred več tedni sklenili, da se ne bodo ozirali več na Wilsona in da bodo skušali doseči sporazum a večino v ameriškem senatu. Vlakont Grey, poslanik v Washingtonu, je baje priporočil Lloydu Georgu in Clemenceauju pred nekaj tedni, da naj zapustita Wilsona.

MIR S SOVJETSKO RUSIJO JE BLIZO.

Ameriški kapitalisti pritiskajo na vlado, da jim dovoli trgovino s sovjeti.

LANSING JE PREJEL PISMO TRGOVCEV.

Washington, D. C. — V tedajšnjih uradnih krogih pravljajo umenjo, da je mir s sovjetsko Rusijo vprašanje par tednov a tedna. Če pride do paa Ameriški kapitalisti zahtevajo, da jim vlada dovoli trgovati s sovjetsko Rusijo.

E. P. Jennings, predsednik Ameriške trgovske zveze, je pred teden pial državnemu tajniku Lansingu, da naj državni departament dovoli odstopati kmetom a sovjetske Rusije, katere namnava poslati omenjeni avtomobili Jennings čuje zahteva, da naj delavni tajnik pojasni, kakaj se ameriškim eksportnim trgovcem da vno brani poljšati blago v Rusijo.

"Angleški in francoski politiki so pripravljajo a obnovitev trgovskih stikov a Rusijo in razlogov ni, zakaj bi se ta upogled kratila ameriškim podjetjem, naj Amerika ni v vojni a Rusijo," se glasi pismo.

V omenjeni trgovski zvezi, ki se je organizirala lasključno a trgovino z Rusijo, je okrog štiri-deset tovarnarjev in veletrgovcev.

DRŽAVA MISSISSIPPI JE SPREJELA ČERNO VO-LILNO PRAVICO.

Jackson, Miss. — Legislatarni senat je sprejel dve zbornici rezoluciji soglasno, ki izrekata, da naj se državna ustava tako amandira, da bodo čenke imele volilno pravico.

SNERNI VIHAR V NEW YORKU.

New York, N. Y. — Najhujši vihar a snegom, kar jih je bilo letošnjo zimo, je beenal v četrtek v New Yorku. Snegeni sameti a zaharikadrali ulice in ovirali promet. Poulčne kar se v vlekje kakor polji.

stanišče Italijanski razruševalci, tako da se tukaj nahajajo še kili italijanske bojne ladje. V šibenki je tudi dospela italijanska krizar-ka. Raznoda se je vest, da namnava d'Annunzio obiskati šibenki in Italijani so pripravili svoje čete za služaj jugoslovanskih demonstracij.

London, 5. feb. — Iz Rima javljajo, da so bili večerj prijeti trije d'Annunzijevi častniki, ki so hoteli ukrasti submarinko in jo odvesti na Reko. Medtem se pa d'Annunzijevi ardit ugrabili (menda v Istri) vlak, na katerem je bilo osem topov in velika zaloga bomb. Vlak so odpeljali na Reko.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Nepredpla: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto.
\$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 na pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2857 So. Laval Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year;
Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v objavi: 1. pr. (Januarja 31-20) poleg vsakega imena in naslova
pomeni, da vam je s tem davcom potekla naročnina. Podajte je pravo-
časno, da se vam ne ustavi list.

ZLOČINI AVSTRIJSKE AVTOKRACIJE PRIHAJAJO NA DAN.

Dokler je vihrala svetovna vojna, so prihajale v javnost zunaj meje centralnih sil le redke vesti o zločinih, ki jih je izvršila avstrijska avtokracija. Čuditi se temu ne smemo, kajti vohunstvo je bilo tako dobro organizirano, da so celo stene imele ušesa in da je bil vsakdo v nevarnosti, da ga primejo črnožolti beriči, če bi se razgovarjal o teh zločinih.

Zdaj je minilo že več kot leto dni, odkar je bilo podpisano premirje in tako prihajajo počasi v javnost zločini, ki jih je izvršila avstrijska avtokracija.

Starokrajski listi poročajo, da so v Ljubljani na vojaškem strelišču, ki je med Ljubljanci poznano pod imenom Suhi bajer, izkopali truplo Fran Petriča, katerega je vojaško sodišče obsodilo na smrt in je bil ustreljen. Njegova družina ga je dala izkopati in pokopati na pokopališču pri sv. Križu. Pokopan je bil brez krste in ležal je kaka dva metra pod zemljo. Truplo je bilo nestrohnjeno in na njem je bila obleka, ki jo je imel na sebi, ko je bil ustreljen. Listi k temu dostavljajo, da je na Suhem bajerju pokopanih baje še sedem in dvajset oseb, ki jih je ukazala avstrijska avtokracija spraviti s tega sveta nasilnim potom.

Iz starokrajskih listov je posneti, da je bilo na Suhem bajerju, ki je bilo znano morišče še v srednjem veku, justificiranih najmanj osem in dvajset oseb. Zakaj so bile te osebe justificarane, tega časa pisje ne pove, ker najbrž tudi uredniki listov ne vedo, zakaj so vojaške sodišča obsodila te ljudi na smrt, ki so bili ustreljeni na Suhem bajerju. Pokopali so jih seveda kar na mestu, kjer so bili ustreljeni in v obleki, ki so jo imeli na sebi. Justifikacija se je vršila torej popolnoma po srednjeveškem običaju, število žrtve je pa bilo veliko, če pomislimo, da ima Kranjska okoli pol milijona prebivalcev in da so mogoče še kje drugje justificirali ljudi, ki niso bili zadovoljni s črnožolto avtokracijo.

V vojnem času smo nekoč prinesli sliko, ki je kazala, kako je avstrijska avtokracija divjala doli v Bosni in Hercegovini. Bila je dolga vrsta vešal, na katerih so viseli Bošnjaki in Hercegovci, ker so bili na sumu, da niso zadovoljni z avstrijsko avtokracijo. Takrat je marsikdo dejal, čeprav smo rekli, da na Slovenskem ni nič bolje, da je avstrijska avtokracija tako divjala le Bosni in Hercegovini. Zdajšnja odkritja, ki so jih priobčili starokrajški listi, pa jasno govore, da na Kranjskem ni bilo nič bolje. Razlika je bila mogoče ta, da so jih na Kranjskem streljali, v Bosni in Hercegovini pa obešali, toda cilj avstrijske avtokracije je bil povsod enak.

Zdaj, ko je moč avstrijske avtokracije strta, je šele mogoče odkriti zločine, ki jih imajo na vesti nekdanji črnožolti avstro-ogrski mogotci. In ti zločini govore razločen jezik, da je bil skrajni čas, da je bila moč teh avtokratov strta, ki so še vedno smatrali ljudstva, ki so živela v črnožolti monarhiji, za svoje tlačane, s katerimi lahko razpolagajo po svoji volji.

Dobro znamenje. — Razume se tako, da je delavski department odkril, da je aktivnost agentov justičnega departamenta proti profitarjem povzročila, da so cene za življenske potrebščine padle za dve desetinki centa.

To je razveseljivo, kajti justični department je na delu le dobre mesece proti profitarjem in če bodo bodoči državni prokuratorji nastopali tudi tako energično proti profitarjem, tedaj je treba vzeti le svinčnik v roke in izračunati, kedaj se vrnejo zopet k starim cenam. Upati je, da to dožive naši vnuki ali pa saj naši pravnuiki.

Ali so interesi podjetnika res enaki interesom delavstva? — Delavstvo je napravilo veliko napak, ker je verjelo v nauk, da so interesi delavca enaki interesom podjetnika. In še danes se najdejo ljudje, ki verjamejo v ta nauk. V resnici so pa interesi delavca in podjetnika ravnotako enaki kot vode in ognja. Odkar so se delavci pričeli zavedati tega dejstva, so pričeli pridneje graditi svojo strokovno, politično in gospodarsko organizacijo, ker so prepričani, da so njih interesi najboljše zavarovani, če so perfektно organizirani.

DOPISI.

Jenny Lind, Ark. — Tukajšnji premogorov št. 18 je sedaj že v tretjih rokah. Velpodjetniki se trudijo na vse načine, kako bodo napravili več profita in radi tega se vedno menjajo. Da so delavci vedno zadnji je samoumevno.

Pred enim letom smo tukaj ustanovili podružnico JRZ in sicer ne iz tega namena, da bi se pričeli med seboj, kdo bo prednik, tajnik in blagajnik, ampak da pomoremo našim rojakom v starem kraju do večjega blagostanja in svobode, kar jim je bilo dosedaj še takorekoč neznano. Ustanovili smo to podružnico v ta namen, da pomagamo našim bednim sirotam v starem kraju gnotno in moralno, da nabiramo prostovoljne prispevke za valed vojne otroste otroke v stari domovini. Vsakemu je gotovo že znano, da Hooverjeva administracija ne bo več podpirala otrok v stari domovini iz svojih sredstev in radi tega je naša sveta dolžnost, da se mi sami zavzamemo za to akcijo, da nabiramo prostovoljne prispevke in da iste pošljemo na American Jugoslav Relief, ki bo oddal vse nabrane prispevke na Hooverjevo administracijo, ki se je zavezala, da bo še nadalje vodila pomožno akcijo v starem kraju, ako bo došla zadostna sredstva. Vsi vemo, da je pomoč zelo potrebna vsaj do maja meseca, kakor je poročal major Gephardt, ki je bil načelnik Hooverjeve pomožne akcije v Jugoslaviji in da potem ne bo potreba več pomoči v taki meri kot sedaj. In valed tega bi bila naša najsvetejša dolžnost, da podpiramo to pomožno akcijo kolikor nam le prepuščajo sredstva in razmere in ne pustiti celo stvar v nemar. To bi ne bilo častno za nas Jugoslovane z ozirom na dejstvo, da so se rojeni Američani zavzeli sami za to akcijo in prispevali takorekoč že ogromne vsote za to pomožno akcijo. Ali bi ne bila sramota za nas Jugoslovane, ako bi se ne zavzeli za naše kryne brate v stari domovini?

In ravno v tukajšnji naselbini se opaža nekaka malomarnost v tem oziru, kar pridajo tako slabo obiskane seje podružnice JRZ, katere se vršijo vsako tretjo nedeljo v mesecu ob devetih uri dopoldan v društveni dvorani. Apeliramo na vse Jugoslovane v tukajšnji naselbini, udeležite se teh sej, agitirajte med svojimi prijatelji in znanci, da pristopijo v to organizacijo. S tem bodo pokazali celemu svetu, da se zanimamo za naš narod v stari domovini in da se zavedamo naše narodne dolžnosti do mlade Jugoslavije in do svojih rodniških bratov. Nemislno je imeti kakke predsodke v tem oziru ali imeti kakke osebne mržnje do kakoga. Vsak ima svoje napake in brez napak ni človeka na svetu. Tudi prejšnji gl. tajnik ni več v odboru, kakor so se prej nekateri izgovarjali, da radi tega ne marajo pristopiti v organizacijo.

V tukajšnji naselbini bi lahko imeli močno postojanko ali podružnico, ker je slovenska naselbina precej velika. Ako bi se zavedali svoje narodne dolžnosti in imeli le kolikaj sreča za revne vojne sirote v stari domovini, bi lahko nabrali vsak mesec precejšnjo vsoto. N. pr. jaz bi rad prispeval en dolar vsak mesec in ostali rojaki, ki jih je okrog 45, po 25c, bi značala nabrana vsota \$12.25 ali na leto \$147.80 to vsoto bi se nekoliko pripomogli ako bi se še ostali rojaki v Ameriki odzvali na isti način. Pri tem bi nihče ne trpel pomanjkanja, ako bi vsakdo prepeval en kvoder na mesec in našim vojnim sirotam v stari domovini bi bilo veliko pomagano.

Apeliramo še enkrat na vse rojake v tukajšnji naselbini, ako imate kolikaj sreča do svojih krevljev bratov v stari domovini, pridružite se nam in pristopite k naši organizaciji JRZ št. 17 ter udeležite se redne mesečne seje. Pripravljeni ste bodete, da gl. urad JRZ v resnici deluje za koristi Jugoslovancev v stari domovini. Sedaj se je organiziral "Jugoslav Commercial Board Ltd." pod pokroviteljstvom JRZ, ki ima nalogo pomoči materialno s odposiljanjem vsakovrstnega blaga v stari domovino in sicer na najcenejši način, ki je mogoč. Na prihodnji seji bodete dobili vsa potrebna pojasnila, o tem, na kak način je

mogoče najbolj pomagati svojcem v stari domovini.

Nihče naj nima one nemislne misli, da izvoljeni uradniki JRZ delujejo za svoj lastni žep. To so samo predbacivanja naših nasprotnikov. Uradniki gl. urada J. R. Z. so bili izvoljeni na tretjem običnem zboru organizacije JRZ v Clevelandu od ljudstva in radi tega morajo delati za ljudstvo. Prepričani ste lahko, da bodo tudi v resnici delovali za koristi našega naroda v stari domovini. — Še enkrat, udeležite se prihodnje redne seje tukajšnje podružnice JRZ, ki se vrši 15. februarja dopoldan ob devetih uri v društveni dvorani in vsakdo naj pripelje s seboj še svojega prijatelja ali znanca. — **Frank Goren.**

Thomas, W. Va. — Delavske razmere v tukajšnji okolici so postale v zadnjem času slabe in premogorovi so pričeli obratovati po dva do tri dni na teden. Naši ljudje delodajalci so zopet pričeli peti staro pesem, da so pričeli pri manjkavosti železniških vozov. Velikokrat se tudi prigodi, da ne delamo niti cel dan, ampak do poldne, tako da maršakeri ne dobi niti enega vozička za nakladanje premoga. Na vprašanje, kje tičejo vsi železniški vozovi za premog, nam odgovarjajo, da na jugu. Kaj je pravi vzrok tem slabim delavskim razmeram, je takorekoč težko uganiti, ker ne vemo, kak našrt imajo premogovni baroni.

Ko nismo hoteli delati za časa spora, so nas delodajalci takorekoč proslili za božjo voljo, da naj gremo na delo, sicer bo cela "kontra" zamrznila. Komaj smo pa delali en teden s polno paro, je bilo že dovolj premoga vsepovsod. V onem času je bilo železniških vozov vse polno na vseh tirih in sedaj jih je pa naenkrat zmanjkalo.

Kakor jaz razvidim, ima družba najbrže dvojen načrt, da neče obratovati rogov s polno paro. Iznebiti se najbrže hoče nekaj jako agilnih članov za premogarsko organizacijo, ki so ji ten v roki in poleg tega pa namerava podražiti tudi premog z umetnimi popmanjkanjem premoga. Kako se ji bo posrečilo prvi načrt, je še veliko vprašanje. Drugi se ji pa lahko, ako bodo merodajni faktori, to dopustili, skorajno smiselno povrnili na delo pod tem pogojem, da premogovni baroni ne bodo podražili premoga. — **Poročevalca.**

Sasie, Wyo. — Ako se ne motim, je minilo že šest let, odkar je bil priobčen zadnji dopis iz tukajšnje naselbine, 24. novembra 1919 je minulo ravno pet let, odkar so ustavili ves obrat v tukajšnjem premogorovu in vsi so mislili, da je obrat ustavljen za vedno. Sedaj se pa zopet pripravljajo, da bodo pričeli z obratom in sicer z elektriko.

V tej naselbini sem bival sam, kot sv. Anton Pušavnik in sicer tri leta. Bil sem nekaj časa tukajšnjega premogorova. Naselbina je oddaljena nekako pet milj od bližnjega mesta. Vse naokrog raste bujno divji pelin. Ko je pred kratkim začel v tukajšnjo "naselbino" nek rojak, se je zelo togotil nad to rastlino, toda jaz sem ga potolažil, da je ta rastlina prej rastla tukaj, kot sem jaz začel sem. Ko sva se okrepčala z domačo pijačo, je zadovoljen odšel. — Pozdrav vsem čitateljem "Prosvete". — **Anton Klobučar.**

Cleveland, O. — Tukajšnji naselbino sta obiskala rojak Louis Lah in njegova soproga iz Waukegana in upam, da sta se dobro zabavala med svojimi sorodniki, znanci in prijatelji ter odnesla lepe spomine s seboj v domov. Razkival sem njima bližnjo okolico, kot Lorain in Collinwood, kjer sta si ogledala "Slovenski dom". Mudila sta se v tukajšnji naselbini en teden, ki je pa zelo hitro potekel v krogu domačih in v veselje družbi, kjer smo se razgovarjali o naši preteklosti. — Pozdrav vsem čitateljem. — **J. Jerina in M. Müller.**

OČE OBTOŽEN SINOMORA.

Rhinlander, Wis. — Državni pravdnik je izdal tirailce za Stanley Bilmskega, ki je obtožen, da je svojega šestletnega sinčka tako pretepel, da je umrl za poškodbami. Mati je izpovedala po aretaciji, da je oče pretepel otroka.

IZPOVED MARTENSA PRED SENATIM ODESKOM OBTOŽUJE CREELA.

Martens pripoveduje, kako je Lenin nastopal proti prujstvu.

Washington, D. C. — Ludwig Martens, zastopnik sovjetske Rusije, je pred zveznim senatom zopet izpovedal, da se je politika sovjetske Rusije popolnoma spreminila napram ustavnim vladam od prvih dnov revolucije.

Martens je pričel citati pripravljene izjave o tem predmetu, ko mu je senator Moses iz New Hampshire, predsednik odeska segel v besedo, da pride na ta način preveč propagande v zapisnik. Ampak nekaj družega je vzbudilo zanimanje pri senatorjih. Martens je izpovedal, da so v letu 1918 agentje vladne publicistične agencije, kateri je načeloval Creel in drugi ameriški uradniki, delali v sporazumu s sovjetskimi uradniki, da se vprizori revolucija v Nemčiji, ob istem času pa je agencija za publicistiko izdala v Ameriki dokumente, ki naj dokažejo, da so sovjetski uradniki plačano orodje Nemčije.

Ko so Martensa vprašali, kakšni so ti dokumenti, je odgovoril, da so poznam pod imenom "Sissonovi papirji".

Ta izpoved je povzročila, da je predsednik Moses menil, da je Creel, predsednik komiteja za javne informacije, "delal na eni strani s sovjetom, na drugi pa proti njemu". Priča je pristala, da se strinja s takim tolmačenjem njenih besed.

Ko so Martensa vprašali, kateri ameriški uradniki so pomagali sovjetu pri propagandi proti Nemčiji, je Martens imenoval Raymond Robinsa, ki je bil z Ameriškim rdečim križem v Rusiji.

Martens je dalje izpovedal, da je ruska sovjetska vlada večkrat rekla, da se strinja za vzajemni načrt drugih dežel, po katerem naj vsaka dežela zase uredi svoje notranje zadeve. Lenin in drugi so priporočali svetovno revolucijo le toliko časa, dokler so drugi narodi aktivno napadali sovjetsko Rusijo.

Martens ni hotel odgovoriti na vprašanja, po kakšni metodi je imel zvezo z Moskvo. Popravl je le toliko svojo prejšnjo izjavo, da je dejal, da so nekateri ljudje, ki pomagajo vzdrževati zvezo z Rusijo, ameriški državljani.

Odeček ga bo zaslišal zopet v ponedeljek.

SENAT NI IMEL DVA DNI KVORUMA.

Washington, D. C. — Senat ni obradval sej že dva dni. Ko je bil izdan poziv za kvorum, je odgovorilo le pet in trideset republikancev in trinajst demokratov.

Voditelji republikancev so obtožili demokrate, da so malsše izostali od seje, da ni kvoruma. Voditelji demokratov pa zavračajo te očitke in pravijo, da je med demokrati veliko bolnikov.

POLOVICA AMERIŠKIH VOJAKOV SE JE VNILA IZ SIBIRIJE DOMOV.

Washington, D. C. — Od 8,000 ameriških vojakov v Sibiriji je zdaj polovica doma.

Vojni department naznanja, da je 27. januarja ostalo v Sibiriji še 271 oficirjev in 4,910 mož. Poleg njih je tam še okoli pet sto civilistov, ki opravljajo dobrodelno delo.

GOVERNER GROZI STRAJKA JOČIM SLADKORNIM DELAVCEM.

Honolulu, Havajske otočje. — Poslušajoč governor Curtis P. Iauka je s ozirom na stavra plantajnih delavcev dejal: "Sladkor je življenska potrebščina. In če pride tako daleč, da pride produkcija v nevarnost, bodo izvršene aretacije."

GONJA NA ŽGANJEKUHAJSKE TIHOTAPCE.

Chicago, Ill. — Zvezni uradniki so obiskali šest žganjekuharskih tihotapskih gnezid in povsod so našli žganje in kotel za kuhanje žganja. Uradniki nočejo povedati, kje so bile izvršene preiskave, povedali so le toliko, da so največ žganja zaplenili v neki gorazi na Indiana ave. Tu so našli trideset sodov tihotapskega žganja.

NOSKE PRAVI, DA JE NEMO GOČE IZROČITI OBTOŽENE NEMCE.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Podlanski svet je sinoci po izdani seji podal izjavo, ki se glasi, da so zavezanci sklenili izvesti nemško vlado direktno o svojem sklepu, ko je nemški poslanik Lerner odklonil sprejem liste z imeni obtožencev.

Med francoskimi diplomati se sili grozja da obtoženi Nemci mejajo biti izročeni in da vsi sedanjí manevri nemške vlade ne bodo pomagali preprečiti obravnave proti obtožencem.

Berlin, 5. feb. — Tukaj sledi del liste obtoženih Nemcev, katere mora Nemčija izročiti zaveznicom.

Vojvoda Albrecht Wartenberg, princ August Hohenzollern, general Sir von Armin, general Otto von Buelow, grof Johann von Bernstorff (bivši poslanik v Ameriki), dr. Bethmann-Hollweg, general von Boehm, admiral Capelle, Friedrich Viljem Hohenzollern, (kronprinč), knez Ernest Saksoski, princ Eitel Friedrich Hohenzollern, Kurver paša, general Falkenhayn, gen. Falkenhayn, princ Friderick Pruski, gen. von Gallwitz, dr. Daniel von Haimhausen, veliki vojvoda Hesenški, feldmaršal Hindenburg, general Kluck, gen. Linsingen, gen. Ludendorff, feldmaršal Mackensen, gen. Marwitz, vojvoda Meklenburški, princ Oskar Hohenzollern, buvarski kronprinč Ruprecht, Talaat paša, admiral Tirpitz, submarinski poveljnik Valentiner, grof Wilderssee, Alfred Zimmermann (bivši zunanji minister), Karl Aegidi, gen. Beseler, grof Bismarck, gen. Bothner, gen. Daimling, sub. pov. Arnold De la Perere, gen. Gravenitz, gen. Groner, grof Haeseler, gen. Maltzan, gen. Manteuffel, gen. Moltke, Izmafel Haki paša, gen. Quast, princ Ratibor, grof Schwerin, general Trotha, grof Witzum, knez Wittgenstein.

CENE NA BORZI PADAJO.

(Nadaljevanje s 1. strani.)
Nih produktov, vprašujejo mnogi. To vprašanje se je pojavilo popolnoma naravno, kajti mnogi so se vedno prepričali, če prično padati cene enega produkta na borzi, da to padanje potegne za sabo tudi druge cene.

Percy R. Johnson, predsednik Kemlene narodne banke v New Yorku, meni, da bo demoralizacija valute znižala izvoz ameriškega blaga v Evropo. Ameriško blago bo postavljeno na domači trg in mogoče prično padati cene.

E. D. Hulbert, predsednik Trgovske posojilnice in hranilnice, pa pravi, da ni optimist in da ne verjame, da prično padati cene.

Res je padla cena rži, prašičem, ovsn, koruzi itd., ali gospodinja še ni prav nič obetljiva, kadar nakupuje življenske potrebščine, da so cene padle.

Ljudje, ki poznajo borzijske manipulacije, pa pravijo, da mala borzna panika ne bo prav nič znižala življenjskih cen. Bil je manever borzijanov, pri katerem velike ribe male jedo. Take panike se dogode večkrat na borzah, pri katerih imajo največje izgube oni, ki ne pripadajo k notranjem krogu borzijanov.

Če se ustavi izvoz živeža v Evropo, tedaj lahko ta živž silvanjto v hladnih shrambah in skladiščih, kjer čaka, da bo zopet trg ugoden.

Uvoz ameriškega bombala ustavljen.

London, 5. feb. — "Manchester Guardian" naznanja, da je nadaljni uvoz ameriškega bombala v Anglijo nemogoč valed padanja vrednosti angleškega denarja. Bombala na Angleškem ni več kot za pet do šest tednov.

Anglija omaji depar.

London, 5. feb. — Vodilni angleški bankirji so na konferenci zaključili, da za nekaj časa ne bodo dajali državnih niti mednarodnih posojil. Angleška državna banka bo omejila dajanje bankovcev v tem letu. Vlada bo znižala količino denarja za sto milijonov sterlingov.

Udarec za spekulante s franki in franki.

London, 5. feb. — Redno padanje denarne valute je tudi nadelilo borzijane, ki so spekulirali s nemškimi markami in francoskimi franki. Spekulanti imajo ogromne izgube.

INFLUENZA.

Z CHIROPRACTIC je s obkročnim razvijanjem Vas pozovemo odkriti
Vas bolezen hkrati preizkusiti v naši pisarni.
Na polikliniki **LORRAETZEN, Minor's Back Side, Evelyn, Minn.**

